

ARDAN ÖZMENOĞLU SANATI ÜZERİNE

*“Kişisel olan siyasaldır.
Kişisel ile toplumsal, bireysel ile
kolektif arasında hiçbir ayırım yoktur.”*

Deleuze & Guattari

Ardan Özmenoğlu'nun sanatını gerçek anlamda duyumsayabilmenin yolu öncelikle “yaşamaktan” geçer. Bir kamusal insan olabilmekten, toplumsal ile yoğun bir ilişki içinde, tarihin güncel görünümüne, yazılan, çizilen, söylenen, üretilen, eyllenen her şeye, bakmak, görmek, izlemek, hissetmekle anlaşılabilir bir sanat. Yani kısaca yaşamın olumlanmasını gerektiren, sırt çevirmekten ziyade etkin olmayı, dâhil olmayı; mücadeleden kaçmayan insanı gerektiren bir sanattır karşımızdaki.

Ardan Özmenoğlu görselin hâkimiyetinde yaşadığımız bir çağda gözünü açma anına odaklanır ve orada yerini almayı ister. Bu istek, yoğun bir sanatsal enerji olarak dolaşımında bulunan milyonlarca görsel kodlamanın Özmenoğlu tarafından yeniden üretimi ile kendisini ortaya koyar. Buradaki eleştirel soru şöyle ortaya çıkacaktır: Günümüz simülasyon çağında gösteriye gözlerini açma cesareti kinik bir yaklaşıma mı tekabül eder, yoksa zekice bir sanatsal stratejiye mi? Bu soruya Hal Foster'ın Warhol için verdiği cevabın uygun ve yerinde olacağını düşünebiliriz: “...onun (Warhol) gösteriye karşı savunusu ile gösteriyle özdeşleşmesini birbirinden ayırmak zordur.”(Foster, 2009: 159)

Ardan Özmenoğlu sanatı iki ekseninde değerlendirilmeyi hak ediyor. Bir yandan yatayda, güncel kültürel fragmanların yeniden üretimi ile diğer taraftan da dikeyde, sanat tarihi ile kurduğu ilişki bağlamında. Bu ilişki çok boyutlu okumalara açıktır ve bir yandan yakın çağın evrensel düzlemde kendini göstermiş olan kimi yeni avangardist akımlarıyla, diğer yandan da daha gerilerden gelen yerel kültürel üretimlerle ilişkilendirilir. Bu açıdan Özmenoğlu coğrafyalar arasında kurduğu hareket ile küresel düzlemde aidiyet bağını kurduğu kendi coğrafyasının etkilerine, tarihsel çapalar atarak çalışmalarını çok katmanlı hale getirmektedir. Bu çoklu duyumsamalara açılabilir bir sanatsal üretimdir ve postmodern geçicilik/yüzeysellik sorunsalını aşabilmesi açısından anlamlıdır. İşlerin zamanları uzar ve etkileri artar.

Deleuze'ün çağdaş resimde figürasyonun ve anlatsal sanatın zayıflığını aşmak anlamındaki sorusu bugün tüm gücüyle güncelliğini korumaktadır: “Figürler arasında narratif (anlatsal) olmayan, Figürler ve olgu arasında illüstratif olmayan ilişkiler yok mudur?” (Deleuze, 2009: 15) Ardan Özmenoğlu mimarlık ve grafik disiplinlerinden aldığı deneyim ile hali-hazırda bu sorunsalı aşma noktasında işe başlar ve her sergisinde yeni mesafeler kat ederek ilerler. Temsil halindeki baskı, önce kendi içinde parçalanırken figür kendi varlığını direktmektedir. Bu, hikaye etmenin karşısında olguya görsel üzerinden ulaşmanın yoludur. Bedenin yüzeydeki mekanı konturlarında anlamlı bütünlüğünü korumaya çalışırken (sınır ihlalleri olmakla birlikte) farklı parçalar kendi içinde yeniden üretilir. Bu renkler arası katmanlar ile figüratiften kurtularak özgürleşen figürler olarak izleyicinin duyularına açılır.

Günümüz sanatı büyük ölçüde deneyimler-arası bir ilişkisellik paradigması ile anlaşılıyor ise, Ardan Özmenoğlu'nun işlerinin içten ve samimi hislerle duygusunu izleyiciye geçirme gücü önemlidir. En eril meselelerden (siyaset veya Yeşilçam üzerine göndermeler), en feminen işlerine (doğa ve bitki ve iznik çinileri vs.) kadar, işlerin izleyici ile dolaysız ve pozitif bir duygu ile ilişkiye geçtiği açıktır. Bu açıdan karamsar olmaktan ziyade ironik ama daha da önemlisi olumlayan bir sanatla karşı karşıyayız.

Özmenođlu'nun çalıřmaları kendi dūřünsel zeminini ve grūř açısını iřlerin nūne geçirerek narsistik bir monolog kurmanın tam tersi bir duruma; yođun iletiřim ve etkileřim kuran, böylece de izleyici üzerinde etkisi olan bir görselliđe ulařıyor.

Eđer her sanatçı sanat tarihini kendince baştan yazıyorsa, Ardan zmenođlu'nun sanatı yaşam dolu bir estetik üretim ve karşıdakine ulaşabilen bir sanattır. Doğaldır ki bu tarih güncellenmektedir ve kendi tarihinde bir aşamadan diğerine geçişte olduğu görülebilen bu sürecin hangi noktalara doğru evrileceğini zaman gösterecektir.

Kaynakça

Deleuze, G., (2009), Francis Bacon – Duyumsamanın Mantiğı, Norgunk Yayıncılık, İstanbul.

Foster, H., (2009), Gerçeđin Geri Dnūřü "Yüzyılın Sonunda Avangard", Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Efe Korkut Kurt